

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 213-04/15-5/ EPA 958-VII
Ljubljana, 9. februar 2016

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) sprejela naslednje

M n e n j e

k Predlogu zakona o mednarodni zaščiti, druga obravnava

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju: komisija) je na 64. seji 3. februarja 2016 obravnavala Predlog zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju: predlog zakona) – druga obravnava, EPA 958 – VII, ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija predlog zakona **podpira**.

* * *

Predlog zakona o mednarodni zaščiti je oblikovan z namenom prenosa evropske zakonodaje v nacionalni pravni red, in sicer Direktive 2013/32/EU o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (v nadaljevanju: Postopkovna direktiva) in Direktive 2013/33/EU o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (v nadaljevanju: Sprejemna direktiva). Omenjeni zakon v veliki meri ohranja obstoječo pravno ureditev, uvaja pa nekatere pomembne novosti predvsem glede standardov oseb s priznano mednarodno zaščito in postopkov za priznanje mednarodne zaščite. Med novimi določbami velja izpostaviti določbo 97. člena, ki veže pravico do podaljšanega prejemanja denarnega nadomestila na udeležbo na tečaju slovenskega jezika, s čimer se spodbuja lažja integracija oseb s priznano mednarodno zaščito. Predlog zakona ukinja pravico do enkratne denarne pomoči ob izselitvi iz azilnega doma in pravico do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev za družinske člane oseb s priznano subsidiarno zaščito. V okviru azilnih postopkov se uvajajo nova jamstva za ranljive skupine (upoštevanje največje otrokove koristi pri obravnavi otrok brez spremstva, ipd.). Jasneje so opredeljeni razlogi za nedopustnost prošenj, določeni so podrobnejši roki, ob izpolnjevanju posebnih pogojev je omogočeno odločanje o prošnji za azil tudi po zapustitvi azilnega doma s strani prosilca za azil, uvedeni so mejni postopki.

Komisija se je seznanila tudi z mnenjem Zakonodajno-pravne službe Državnega zbora in z mnenjem Pravno informacijskega centra nevladnih organizacij. Ta je v svojem mnenju

opozoril predvsem na ukinitve enkratne denarne pomoči osebam s priznano mednarodno zaščito po izselitvi iz azilnega doma in pravico do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev za družinske člane osebe s priznanim statusom subsidiarne zaščite, s čimer se lahko omenjeni posamezniki znajdejo v položaju hude socialne ogroženosti.

* * *

Komisija pozdravlja določbe 97. člena glede aktivne udeležbe na tečaju slovenskega jezika za osebe s priznano mednarodno zaščito, saj meni, da je znanje slovenskega jezika ključno za integracijo v slovensko družbo. Obenem meni, da bi bilo smiselno v zakonsko dikcijo vključiti tudi določbe o uspešnosti na omenjenem jezikovnem tečaju, s čimer bi bil cilj hitrejše in učinkovitejše integracije lažje dosežen.

Obenem pa komisija opozarja na določene pomanjkljivosti omenjenega predloga zakona. Prvenstveno opozarja na spoštovanje ustavnih in zakonskih določb pri ureditvi mejnih postopkov v podzakonskem aktu, ki ga predvideva predlog zakona. Pri tem člani komisije izpostavljajo predvsem vprašanje ustrezne nastanitve migrantov. Pristojno ministrstvo je pojasnilo, da bodo nastanitvene kapacitete v primeru teh postopkov organizirane v bližini mejnih prehodov, pri čemer pa bi morali predvsem kratki (14 dnevni) roki za odločanje v teh postopkih omogočiti sistem učinkovitega in hitrega filtriranja utemeljenih prošelj in njihove nadaljnje obravnave.

Glede ukrepov omejitev osebne svobode, ki jih določa 84. člen predloga zakona, komisija opozarja, da lahko omenjeni ukrepi omejitve gibanja pomenijo tudi ukrepe, ki ustrezajo ukrepom pridržanja. V teh primerih je posameznikom treba zagotoviti ustrezna pravna jamstva. Komisija v tej luči opozarja predvsem, da omenjeni zakonodajni predlog ne vsebuje nobenih alternativ predlaganim ukrepom, ki bi manj posegali v pravice prosilcev za azil npr. ukrep rednega javljanja. S pristojnega ministrstva so pojasnili, da so nevladne organizacije v okviru javnih razprav k predlogu zakona opozorile, da bi ukrep rednega javljanja po njihovem mnenju predstavljal večji poseg v pravice posameznika kot pa ukrep, določen v 84. členu predloga zakona.

Glede na številna poročila o velikem številu izgubljenih mladoletnih prosilcev za azil v Evropski uniji in njihovo izkoriščanje v okviru trgovine z ljudmi komisija izpostavlja problematiko zagotavljanja ustreznega varstva mladoletnim prosilcem po tem zakonu. S pristojnega ministrstva so pojasnili, da so poglavitni razlogi za nastanek omenjene situacije predvsem v nedoslednem evidentiranju posameznikov ob vstopu v države članice. Slovenija v tem oziru dosledno evidentira vse posameznike, ki vstopijo na njeno ozemlje ali pa jih kasneje Policija, zaradi česar primerov izgubljenih mladoletnikov brez spremstva dejansko ni. Prav tako so vsem prosilcem za azil že ob vstopu v Slovenijo na voljo brošure s podrobnim opisom postopkov za pridobitev mednarodne zaščite v državi in strokovna pomoč s strani predstavnikov nevladnih organizacij in Visokega komisariata Združenih narodov za begunce. V postopku priprave je tudi ureditev ustrezne nastanitve za vse mladoletnike brez spremstva, kjer jim bo na enem mestu zagotovljena strokovna in starosti primerna obravnava.

Komisija opozarja, da je v luči zaježitve migracijskega vala treba ukrepati že na zunanjih mejah Evropske unije, natančneje v Grčiji. Po mnenju komisije bi z aktivnejšo vlogo Grčije v luči odkrivanja ilegalnih migrantov in identifikacije prosilcev za azil ter učinkovitejšega boja proti tihotapljenju z ljudmi zmanjšali pritisk na ostale države članice. Predstavniki ministrstva so poudarili, da je Grčija v preteklosti prejela finančna sredstva, materialno pomoč in pomoč Frontex-a, zaradi česar tudi sami vztrajajo in podpirajo idejo o večji aktivnosti omenjene države članice na tem področju.

Komisija poudarja, da je zaradi vplivov, ki jih ima azilna in migracijska politika na lokalno skupnost nujno aktivnejše vključevanje lokalnih skupnosti v proces nastajanja in uporabe

zakonodaje na tem področju. Prav tako komisija meni, da je zaradi hitre spremembe razmer na tem področju potrebno sprotno obveščanje lokalnih skupnosti o stanju in ukrepih v posameznih občinah/mestih.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Rajko Fajt.

Rajko Fajt, l.r.
predsednik